

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i codziennym urzędowym Dziennikiem, kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zlr. 15 kr., miesięcznie 1 zlr. 25 kr.
Z pocztą: kwartalnie 4 zlr. 40 kr., miesięcznie 1 zlr. 40 kr. — Inscrycja od wiersza w półkolumnie (drukem garmoni) po raz pierwszy 4 kr.
następnie po 2 kr. m. k

PRENUMERATA

Gazety Lwowskiej z Dodatkami na rok 1853.

Dla Miejscowych:

kwartalna . . . . . 3 zlr. 45 kr.
półroczna . . . . . 7 zlr. 30 kr.
roczna . . . . . 15 zlr.

Dla odbierających pocztą z opłatą marków:

kwartalna . . . . . 4 zlr. 30 kr.
półroczna . . . . . 9 zlr.
roczna . . . . . 18 zlr.

Pojedynczo kosztuje jeden Nr. Gazety samej 3 kr. Jeden Nr. Dziennika urzędowego 8 kr. Jeden Nr. Dodatku tygodniowego 10 kr.

Prenumerujący jeżeli wymaga kwitu, nadpłaca ile na stępel przypada, i nadto jeżeli kwit ma być z kantoru *franco* odesłanym, dodać raczy należności tyle, co wynosi opłata listu na odległość do niego.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka. — Hiszpania. — Anglia. — Francya. —
Włochy. — Montenegro. — Wiadomości handlowe.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Lwów, 18. grudnia. Dnia 18. grudnia 1852 wyszedł w c. k. galicyjskiej drukarni rządowej i został rozdany XXXVI. zeszyt z roku 1852 dziennika rządowego ustaw krajowych dla kraju koronnego Galicyi.

Wiedeń, 14. grudnia. Dnia 15. grudnia 1852 wyjdzie w c. k. nadwornej i rządowej drukarni w Wiedniu i będzie rozesłany LXXIII. zeszyt powszechnego dziennika rządowego ustaw państwa, a mianowicie we wszystkich wydaniach.

Zeszyt ten zawiera pod

Nr. 251. Patent cesarski z dnia 20go listopada 1852, którym dla krajów koronnych Austrii poniżej i powyżej Anizy, Salcburga, Styryi, Karyntyi, Krainy, Gorycji i Gradyski, Istrii, miasta Tryestu z okręgiem jęgo, Tyrolu z Vorarlbergiem, Czech, Morawii, wyższego i niższego Szlązka, dla Galicyi i Lodomeryi z Oświęcimem i Zatorem, dla Krakowa i Bukowiny wydano nowy przepis o zakresie działania i kompetencyi sądów w cywilnych sprawach jurydycznych (norma jurydzyki cywilnej) i postanowiono, że moc obowiązująca tego przepisu w każdym kraju ma się rozpocząć równocześnie z działalnością mających się tam uorganizować urzędów okręgowych i innych władz sądowych.

Sprawy krajowe.

Lwów, 20. grudnia. Popisy uczniów *obydwóch chrześcijańskich zakładów małych dzieci we Lwowie* odbęda się dnia 22go grudnia o god. 11. przed południem w zabudowaniu pod liczbą 504⁴/₄ na kręconych słupach, tudzież o god. 3. po południu na Zółkiewskim przedmieściu w domu pod liczbą 211³/₄.

Lwów, 18. grudnia. Według nadesłanych w pierwszej połowie bieżącego miesiąca odnosnych raportów wybuchła zaraza na bydło nanowo w Korolówce obwodu Czortkowskiego, a obecnie można tylko jedno jeszcze miejsce w Bukowińskim i dwa w Czortkowskim obwodzie uważać za dotknięte zarazą.

Z zestawienia wspomnianych wykazów urzędowych okazuje się zresztą, że zaraza na bydło od czasu ostatniego wybuchu w tym kraju koronnym w 4 obwodach i 23 miejscach liczących 7380 sztuk bydła, dotknęła 822 sztuk, z których 260 wyzdrowiało, 531 odeszło, 30 dla konstatawania i zapobieżenia szerzeniu się zarazy zabito i tylko jedna sztuka pozostała jeszcze w wspomnionem miejscu w stanie choroby.

Czynności

III. zwyczajnego posiedzenia

Lwowskiej izby handlowej i przemysłowej,

z dnia 27go września 1852 pod przewodnictwem wice-prezesa pana *Karola Pietzsch.*

1. Izba przypuszcza ubiegającego się o prawo do fabryki krajowej rumu, araku i rozolisów do wykazania funduszów.

1. *Raport komisji względem projektu do prawa wyborowego.*

Sekretarz jako sprawozdawca komisji.

Jeszcze pod dniem 23. września 1851 wzięła Izba pod rozwagę, w jaki sposób należy przedsiębrać wybór jej członków, i rezultatem obrady w drodze c. k. prezydium krajowego przedłożyła.

Wys. ministryum handlu jednakże nie zgodziło się według re-skryptu z 22. stycznia 1852, na wnioski Izby, gdyż zamierza dopiero po wysłuchaniu wszystkich Izb handlowych monarchyi, wydać ostateczne przepisy wyborowe i rozporządziło, ażeby przedłożyły formalny projekt do prawa wyborowego.

W skutek tego rozporządzenia powierzyła Izba komisji złożonej z wiceprezesa p. Pietzsch, pp. radców Breuer, Franke i sekretarza Izby, ułożenie projektu do prawa wyborowego.

Komisja przedkłada zatem rzeczony projekt.

2gi rozdział prow. ustawy z 18. marca 1850, zawiera niektóre zasady co do wyboru i trwania urzędu członków Izby i zastępców.

Podług §. 16. powołanie tak członków Izby, jak zastępców, odbywa się za pomocą wyborów bezpośrednich.

Tę zasadę zatrzymano przy pierwszej naradzie nad prawem wyborowym.

Sekretarz Izby zarzucił przy obradach komisji, że wybory w czasach ruchu po największej części nadużywane bywają na cele przemagającego właśnie stronnictwa, w spokojnych czasach zaś, gdzie prawo panuje, następuje obojętność jak to doświadczenie niestety nauczyło.

Rezultat bezpośrednich wyborów zaś, jest po największej części taki, że nawet dla instytucyj, które tylko materialnie interesa zastępować i w politykę wdawać się nie mają, nie mężowie fachu, lecz politycznego zaufania wybierani zostają.

Tenże uczynił wniosek względem *powołania członków przez korporacje z usunięciem bezpośrednich wyborów.*

Takie powołanie nie może jednakże podług jego zdania wychodzić ze strony organów rządowych, gdyż Izby są Instytutami, które mają zastępować interesa handlu i przemysłu w obec rządu, — zatem niezawisłość zostawioną im być powinna.

Sekretarz uznaje więc potrzebę, ażeby członkowie byli powoływani przez korporacje, które skład swój zaufania swoich współobywateli zawdzięczają.

W głównem mieście mogłyby takie powołania łatwo przez gremia handlowe, stowarzyszenia i cechy być dokonane.

Ponieważ zaś obecnie nie we wszystkich miejscach i nie dla wszystkich rzemiosł korporacje, gremia i cechy istnieją, z którychby takie powołania wychodziły — przeto sądzi sekretarz, że aż do wyjścia nowego regulaminu dla rzemiosł, powołanie członków obradującym wydziałom powierzyćby należało, które stosownie do najw. postanowionych zasad dla urzędów organicznych w krajach koronnych Cesarstwa austr. z 31. grudnia 1851, władzom obwodowym przydane być mają.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

Wiedeń, 16. grudnia. Jego c. k. Apostolska Mość wyjechał ztąd wczoraj wieczór i udał się na Pragę i Drezdno do Berlina.

— Mianowany ministrem-prezydentem Jej Mości Królowej Portugalii przy dworze cesarskim król. portugalski radzca i szambelan

Don Jozé Antonio Soares de Leal miał dnia 13. b. m. zaszczyt doręczyć Jego c. k. Apost. Mości swe pismo wierzytelne. (W. Z.)

(Obieg pieniędzy papierowych w końcu listopada 1852.)

Wiedeń, 15. grudnia. Obieg papierowych pieniędzy w końcu listopada 1852 był następujący:

Najwyższa kwota, której według obwieszczenia z 15. maja 1852 wszystkie w obiegu znajdujące się pieniądze papierowe przewyższać nie mogły . . . . . 175,000,000 zlr.

Z sum pożyczki państwa z dnia 4. września 1852 umorzono:

dnia 29. września 1852 . . . . . 2,500,000 zlr.
dnia 25. listopada 1852 . . . . . 2,000,000 zlr.

W ogóle . . . . . 4,500,000 zlr.

Najwyższa kwota, której wszystkie w obiegu znajdujące się pieniądze papierowe obecnie przewyższać nie mogą . . . . . 170,500,000 zlr.

Rzeczywista kwota papierowych pieniędzy znajdujących się w obiegu, tudzież w podatkowych i cłowych, równie jak we wszystkich wydatkowych kasach państwa:

	W końcu listop. 1852 zlr.	W końcu październ. 1852 zlr.
po 3% uprocentowane asygnaty kasowe	134,240	156,180
po 3% uprocentowane bilety skarbowe	14,937,000	16,886,200
Nieuprocentowane bilety skarbowe	121,548,058	119,503,190
Asygnaty na krajowe dochody Węgierskie	10,906,852	12,806,871
Banknoty do wylosowania	2,815,541	3,010,783
Banknoty nie do wylosowania	7,947,433	8,010,599
W ogóle	158,289,124	160,373,823

Przy porównaniu rezultatów z obu miesięcy okazuje się ubytek uprocentowanych po 3% asygnatów kasowych o . . . . . 21,940 zlr.
uprocentowanych po 3% biletów skarbowych o . . . . . 1,949,200 zlr.
asygnatów węgierskich o . . . . . 1,900,019 zlr.
banknoty do wylosowania o . . . . . 195,242 zlr.
banknotów nie do wylosowania . . . . . 63,166 zlr.

Natomiast pomnożenie nieuprocentowanych biletów skarbowych . . . . . 2,044,868 zlr.

przeło w ogóle ubytek o . . . . . 2,084,699 zlr.

W Lombardzko-Weneckich biletach skarbowych było po koniec listopada 1852 jeszcze w obiegu 1 mil. 501,845 lire.

— W dodatku do dekretu z dnia 16. listopada b. r. (Wiedeńska Gazeta z dnia 17. listopada 1852 nr. 275) ogłasza się, że na mocy §. 2. przepisów pożyczki z dnia 4. września 1852 będzie znów w obecności członka dyrekcji Austriackiego narodowego banku w przeznaczonym na to domu na Głacis spalona kwota 2,000,000 zlr. (a to 1,500,000 z'r. w uprocentowanych biletach skarbowych, a 500,000 zlr. w asygnatach na krajowe dochody Węgierskie).

Doliczywszy do tego przedsięwzięte z tejże samej przyczyny dawniejsze spalanie 4½ miliona złotych reńskich, okazuje się ogółem kwota 6½ miliona złotych reńskich, której amortyzację z wpływionych na pożyczkę pieniędzy skutecznio. (W. Z.)

(Wiadomości z krajów koronnych.)

Kronsztađ, 4. grudnia. Handlowa i przemysłowa izba Kronsztađu, wezwana przez c. k. wojskowy i cywilny rząd oświadczyła się pod dniem 5. kwietnia b. r. za zaprowadzeniem niższo-austriackiej miary i wagi w Siedmiogrodzie, i przedłożyła oraz obszernie i dokładne porównanie dotychczasowych siedmiogrodzkich miar i wag z niższo-austriackimi.

Gdy już w przeszłym roku nakazano władzom politycznym dawać bacność, ażeby w handlu publicznym używano tylko niższo-austriackiej miary i wagi, więc wojskowy i cywilny rząd wydał pod dniem 27. października b. r. rozporządzenie, że od 1. stycznia 1853 wszyscy kupcy i profesjonści w sklepach publicznych mają używać tylko wiedeńskiej miary i wagi.

Każdy działający przeciw temu kupiec lub profesjonalista będzie dotknięty za pierwszym razem przekroczenia nietylko konfiskatą zakazanych miar i wag, lecz także karą pieniężną od 5—50 zlr. m. k. (w niemożności płacenia aresztem od 3—14 dni, za drugim razem podwojeniem pierwszej kary, a za trzecim razem utratą profesyi).

Wenecya, 11. grudnia. Według urzędowego obwieszczenia, bite z polecenia nieprawego prowizorycznego rządu w Medyolanie złote monety po 20 i 40, tudzież srebrne monety po 5 włoskich lire, następnie bite z polecenia nieprawego prowizorycznego rządu w Wenecyi złote monety po 20 włoskich lire, srebrne monety po 5 włoskich lire i 15 centesimi, również jak miedziane monety po 5, 3 i 1 cent., niezgadające się z przepisana stopą monety i nigdy od prawnego rządu nieuznane, wyjmują się z obiegu i zakazuje się przyjmowanie ich w miejsce zapłaty. Właścicielom takich złotych i srebrnych monet wypłaci c. k. urząd mennicy wewnątrz ich wartość w zamianie, monety miedziane będą wymieniane w c. k. centralnych i prowincjonalnych kasach finansowych po trzy piątych części swej imiennej wartości. (Wien. Ztg.)

— O ostatnich chwilach życia skazanych niedawno w Mantua na śmierć przestępców politycznych, pisze litogr. kor. austr. co na-

stępuje: Skazani okazali skruchę i żal głęboki za swe przewinienia. Ksiądz Tassoli upraszał w szczególności spowiednika swego, rektora seminarium biskupiego, Martini, ażeby ogłosił kilka jego kazani, które napisał podczas swego uwięzienia dla zwalczania błędnych nauk Mazziniego i wpojenia w młodych kleryków, ażeby wypełniali obowiązki swoje bez wdawania się w sprawy polityczne. W piśmie, które Tassoli wręczył audytorowi, upomina swego kuzyna do zachowania wierności c. k. austriackiemu rządowi. Poma zaś upraszał wspomnianego księdza Martini, ażeby udał się do komisarza policji Filipa Rossi i żądał w jego imienia przebaczenia za dopuszczenie się zamachu na życie tegoż komisarza.

(Kurs wiedeński z 18. grudnia 1852.)

Obliżacje długu państwa 5% 94/8; 4½% 84/8; 4% 75½. 4% z r. 1850 — wylosowane 3% —. Lesy z r. 1834 —; z roku 1839 —. Wied. miejsko bank. —. Akcy bankowe 1311. Akcy kolei pól. 2405. Głognickiej kolei żelaznej —. Odenburskie —. Budwejskie —. Dunajskiej żegluzi parow. 733. Lloyd —.

Hiszpania.

(Pismo prezydenta ministrów do J. M. królowej. — Wiadomości potoczne.)

Madryt, 3. grudnia. Dzisiejsza gazeta urzędowa zawiera dekret względem rozwiązania Izby deputowanych i zwołania nowych Kortezów na dzień 1go marca 1853. Następnie umieszcza także następujące, przez prezydenta ministrów Bravo Murillo dnia 2. grudnia podpisane przedstawienie J. M. Królowej:

„Najjaśniejsza Pani! Z upoważnienia W. kr. Mości zamierzał rząd przedłożyć Kortezom dwa projekta do ustawy — jeden względem budżetu państwa na rok 1853, drugi zaś względem reformy konstytucyi krajowej — tudzież rozmaite inne ustawy stanowiące system organizacyi politycznej, i odczytać je dzisiaj na kongresie deputowanych. A że wczorajsze mianowanie biura kongresowego mimo neutralnego charakteru było jednak niepomyślnym dla ministerium wypadkiem, i gdy zaraz po ukonstytuowaniu się kongresu przedłożono propozycyę, w której bliższy rozbiór rząd W. król. Mości wchodzić niemyśli, i przyczem naprzód już potępiono cały projekt reformy i oponowano przeciw rządowi jeszcze przed obznajomieniem się z postanowieniami projektu: przeto też uznało ministerium za rzecz stosowną przedłożyć ważne fakta te pod rozważę Waszej król. Mości i do najwyższej decyzyi królewskiej, czyli terażniejsi ministrowie ustąpić mają z posad, które z woli Waszej król. Mości potąd zajmowali. W. król. Mość raczyła wyraźnie się z tem oświadczyć, że ministerium zasługuje na zupełne Jej zaufanie, i oraz postanowić rozwiązanie kongresu, co też dnia dzisiejszego nastąpiło. Po tem więc rozwiązaniu niepodobna było przedłożyć Kortezom wspomniany projekt reformy, a że zamiarem jest W. król. M. przedłożyć go pod obrady najbliższych Kortezów, przeto rada ministerialna proponuje W. król. M. ogłoszenie tego projektu, ażeby tym sposobem cały kraj powziął o nim prawdziwe wyobrażenie, i by ułtwić senatorom i deputowanym przyszłą nad nim dyskusyę. Tym też sposobem będzie mógł kraj ocenić wielkość dobrodziejstwa, jakim łaska W. król. M. chce Hiszpanów obdarzyć. Przyłączony więc dekret, który w porozumieniu z radą ministerialną nam W. król. Mości przedłożyć, oczekuje królewskiego potwierdzenia.“

Dalej następuje również z dnia wczorajszego dekret królewski, polecający na propozycyę prezydenta ministrów Murillo ogłoszenie projektów względem konstytucyi, organizacyi senatu, względem wyboru deputowanych do Kortezów, porządku spraw ciała prawodawczego, względem stosunków pomiędzy ohydwoioma ciałami prawodawczemi, bezpieczeństwa osób, względem zabezpieczenia własności, publicznego porządku, tudzież względem dostojęństwa grandów i tytułów królestwa. Gazeta urzędowa umieściła już wszystkie te projekta do ustawy w powyższym porządku. Projekt konstytucyi zawiera 41 artykułów i jeden artykuł dodatkowy. Lecz że potąd jest tylko w zarzysie, i dopiero po upływie czterech miesięcy przyjdzie pod obrady, przeto przytaczamy tu następujące tylko punkta: Religiję narodu hiszpańskiego jest rzymsko-katolicka. Stosunki między państwem i kościołem uregulują się konkordatami, które mieć będą charakter i moc prawa. Bez przyzwolenia prawnego niemożna będzie żadnych rozpisywać i pobierać podatków. Senatowi przysłuzą prawo sądenia oskarżonego przez Izbę deputowanych ministra. Budżet przedkładany ma być corocznie do sprawdzenia i potwierdzenia Kortezów. Tylko za prawnem przyzwoleniem można będzie wystawiać dobra skarbowe na sprzedaż, lub zaciągać pożyczkę krajową. Lista cywilna króla i familii królewskiej oznaczona będzie na początku każdego nowego rządu.

— Jenerał Narvaez, książę Walencyi, miał u J. M. królowej uroczyste posłuchanie. — Baron Cavandélet otrzymał od królowej tytuł księcia Bailen i godność granda hiszpańskiego pierwszej klasy. — Dom Rothschildów dostarczył potrzebnych funduszków na opłacenie przypadających procentów od pożyczki krajowej. (P. Z.)

(Depesza telegraficzna.)

Madryt, 10. grudnia. Jenerał Narvaez wyjechał. Papiery hiszp. poszły o ¼% w górę. (A. B. W. Z.)

Anglia.

(Wieczór u ambasadora austr. — Posiedzenie stowarzyszenia dla telegrafu podmorskiego.)

Londyn, 9. grudnia. Hrabina Colloredo przyjmowała wczoraj wieczór w Chandoshouse większe towarzystwo po pierwszy raz po powrocie ambasadora austriackiego z Wiednia. Był tam prawie cały korpus dyplomatyczny i większa część znajdującej się w Lon-

dynie arystokracji. Hrabina Palmerston była także obecną. Lord Palmerston przyszedł już zupełnie do zdrowia.

— Królewscy komisarze w sprawie wychodźstwa widzieli się zmuszeni do zaprzestania na czas niejaki prac swoich; zgłaszania się o przewiezienie do Australii, z przyjęciem warunków ze strony rządu postawianych, są bardzo liczne i przechodzą wszelki stosunek znajdujących się do dyspozycji okrętów.

— Na wczorajszym półrocznym posiedzeniu kompanii telegrafu podmorskiego, które odbyło się pod prezydencją lorda de Mauley, odczytano bardzo poruszające dla tego przedsięwzięcia sprawozdanie. Okazało się przytem, że w grudniu roku 1851 przesłano między Dover i Calais 878 depeszy. W październiku 1852 wynosiła już liczba depeszy 1819. Zeszłego tygodnia przyjęto i wyexpedyowało biuro telegraficzne w Cornhill (w City, na giełdzie) 380 depeszy, zaczem dochód z tego tygodniowy wynosi 238 funtów, 12 szylingów 11 pence. Z dochodów, które wpłynęły w ciągu pierwszych 6 miesięcy, wypłaciła dyrekcya telegrafów roczną dywidendę 5ciu funtów (z obrotowego kapitału 75,000 funtów). Od tego czasu przychód prawie się podwoił, gdy tymczasem kosztą znacznie się zmniejszyły. Przyrządzenie telegraficzne między Dover i Ostendę ukończy już w kilka dni, jeżeli tylko pogoda posłuży na morzu, a natenczas rozpocznie się bezpośrednio komunikacya telegraficzna z biura w Cornhill do Brukseli i do głównych miast kontynentu. Obydwie kompanie — towarzystwo dowersko-kaletniańskie i dwie dowersko-osten-dyckie — łączy się teraz w jedną. Dotychczasowych dyrektorów potwierdzono wczoraj nanowo.

(L. k. a.)

(Depesza telegraficzna.)

Londyn, 15. grudnia. Debaty nad budżetem jeszcze nie ukończone. Dzisiaj mówił Graham.

(A. B. W. Z.)

Francya.

Paryż, 10. grudnia. *Moniteur* donosi: „Bezpośrednio po ogłoszeniu cesarstwa przedłożył rząd w dopełnieniu swego obowiązku senatowi zarys senatus-konzultu, zawierający potrzebne modyfikacye konstytucyj z 14go stycznia 1852 dla pogodzenia jej z nową organizacyą władzy urzędowej. Zarys ten nie zmienia w niczem kardynalnych zasad konstytucyj, gdyż to mogłoby tylko z woli narodu nastąpić. Równocześnie przedłożył rząd senatowi także i dalszy zarys senatus-konzultu względem przywrócenia listy cywilnej i rekonstytucyj dóbr skarbowych. Sumy nie wyrażono tam żadnej; rzecz tę pozostawiono zupełnie mądrości senatu; lista cywilna stanowi tylko małą, naczelnikowi państwa powierzoną część publicznych dochodów, które obraca na ulżenie niedoli, dla zachęcenia przemysłu i podźwignienia sztuk. Przy podobnej sposobności mógł rząd J. M. cesarza podać tylko warunki połączone z przywróceniem cesarstwa. — Zarys senatus-konzultu przywracając rękojmię praw państwa do dóbr pozostawionych konstytucyą do wolnej dyspozycyi Monarchy, i właściwie utwierdzając je, powraca tylko do tych zasad kardynalnych, które od tylu wieków były podstawą monarchyi francuskiej, i które otrzymały sankcyę ustawą z roku 1791, senatus-konzultem z 28go Floreal roku XII., tudzież późniejszą z roku 1814 i 1824 ustawą.

Zasady te odpowiadają warunkom monarchicznego, a nawet i najpopularniejszego rządu. Chociaż i tak już nie było to nigdy zamiarem cesarza przywracać monarchyę z zadawionemi żywiołami, któreby teraz niezgadzały się z obyczajami narodu, i chociaż o tem niezapomina, że wola narodu wyniosła go na tron dla ratowania interesu narodu, jednakże mimo to niedozwala mu już sam zdrowy rozsądek i lojalność jego podejmować się niepodobnego zadania rządzenia cesarstwem pod warunkami takimi, któreby ani wspomnieniom ani też godności Francji nieodpowiadały.

Przywraca się więc znowu tak ruchomą jaką i nieruchomą dotacyę korony. Obejmować będzie to, co już za dawnej listy cywilnej królestwa i cesarstwa obejmowała, a mianowicie: dobra koronne, pałace i zamki, które są nie tak rezydencyami monarchami, jak raczej historycznymi tylko pomnikami, upiększonymi dziełami sztuki i poświęconymi narodowi dla rozrywki i nauki; muzea, biblioteki, w których Francya nagromadza już od wieków skarby nieocenione, będące oraz przedmiotem podziwu i zazdrości krajów zagranicznych, rękodzielnie w Sevres, manufaktury gobelinów i z Beauvais stanowiące wzór dla narodowego przemysłu.

Utrzymanie tych pałaców, zachowanie tych skarbów, administrowanie i dozorowanie tych zakładów obarczają listę cywilną znacznymi wydatkami. Wynoszą one teraz około 7½ mil. franków, które już budżetowi państwa cięższe nie będą; dochód z dóbr koronnych tylko je w części zmniejsza, bowiem po odtrąceniu kosztów nie ma z nich więcej nad 3 mil. przychodu.

Cesarz wie o tem: wszelakoż i to mu nie tajno, że prawdziwe tradycyę monarchyi przywiązują ciężar ten do godności cesarskiej. Dobra koronne są powiększej części dobrami sztuk i sztukami; naturalnemu ich obrońcy, naczelnikowi państwa, przypada więc ponosić nie tylko te ciężary, lecz oraz i używać połączonej z tem czystej i wzniosłej rozrywki.

Nabyte przez cesarza dobra Villeneuve-Letang, Lamothe Beuvron, la Grilliere połączone według dawnego prawa monarchicznego z dobrami koronnymi. Zarys senatus-konzultu zawiera także propozycyę, ażeby przy zawarciu ślubów małżeńskich przez cesarza wyznaczono oprawę wdowią dla Cesarzowej, tudzież 1,500,000 franków rocznej dotacyi na rzecz księżąt cesarskiej rodziny, i dotacyę tę według postanowien J. M. cesarza pomiędzy nich podzielono.

Według brzmienia senatus-konzultu z 7go listopada składa się familia cesarska z tych tylko księżąt, którym według woli cesarza przysłuży prawo następstwa tronu. Względem innych członków rodziny Bonaparte senatus-konzultem nie postanawia.

Również jak cesarz, nie należy także i familia cesarska do siebie; należy ona do Francji; wypada przeto koniecznie, ażeby konstytucyą uregulowała ich prawa i obowiązki, które zresztą stanowią w ogóle jeden tylko obowiązek zupełnego poświęcenia się wielkim interesom kraju.

(Abl. W. Z.)

(Depesza telegraficzna.)

Paryż, 15. grudnia. Ambasador Holandyi doręczył dzisiaj Cesarzowi swe pismo wierzycielskie.

(A. B. W. Z.)

Włochy.

(Projekt do ustawy o małżeństwie cywilnem.)

Turyń, 8. grudnia. Komisya senatu dla ustawy o małżeństwie cywilnem, ułożyła w swem sprawozdaniu całkiem nowy projekt do ustawy, z uwzględnieniem przyjętego już w izbie drugiej odczołonego projektu z znacznymi jednak modyfikacyami. Artykuł pierwszy tego nowego projektu oświadcza, że ustawa cywilna uważa małżeństwo tylko w jego stosunkach cywilnych niewłaściwieby najmniej obowiązkami religijnymi. Następnie przepisano w powyższym względzie uzdolnienie kontrahentów, formę i cywilne skutki małżeńskiego kontraktu, tudzież normy kompetencyjne dla obojga sędziów. Artykuł 25. nowej ustawy zakazuje małżeński związek między chrześcianami i niechrześcianami. Artykuł 26. rozporządza, że klerycy, którzy wyższe poświęcenia już otrzymali, i zakonnicy, którzy celibat ślubowali, nie mogą zawrzeć ważnego małżeńskiego związku; na mocy artykułu 20., osoba, która już według katolickiego obrządku zawarła religijny związek małżeński, nie może z drugą osobą wchodzić w cywilny związek małżeński. Artykuł 20 i 21. ministerjalnego projektu do ustawy są całkiem wykreślone. Natomiast artykuł 37. postanawia, że małżeński związek musi być zawarty publicznie przed urzędnikiem cywilnym w pomieszkaniu jednej z stron kontrahujących; artykuł 38. kładzie za niezbędną warunek dla poddanych, wyznających religię państwa, religijne zawarcie małżeńskiego związku; właściwy urzędnik cywilny powinien także tym stronom przypomnieć, które mogą wejść w cywilny związek małżeński, że unieważnienie religijnego pociągnie za sobą także unieważnienie cywilnego związku małżeńskiego.

(Abl. W. Z.)

(Wiadomości o zamachu na życie króla Obojg-Sycylii.)

Neapol, 29. listopada. Jedną z korespondencyi francuskich donosi o spisku na życie J. M. króla wykrytym w Neapolu przez policyę, i że zamach nastąpić miał dnia 8go grudnia; odkryć też miano machinę piekielną i uwięzić kilka osób znakomitych.

Włoskie dzienniki nie jeszcze potąd o tem nie wspominają.

(A. B. W. Z.)

(Depesza telegraficzna.)

Turyń, 14. grudnia. Propozycyę i dyskusyę komisji senatu względem ustawy o małżeństwie wydano teraz w obszernym tomie. Zaproponowane tam zmiany są całkiem właściwego rodzaju. Senator *Demargherita* dołączył uzasadniony projekt treści odmiennej. Senatorowie zjeżdżają się licznie do Turyń, i jest wszelka nadzieja, że nieprzyjaźna postanowieniom kościelnym ustawa nieutrzyma się w teraźniejszej swej formie. Dekretem biskupów suspendowano *a divinis* kilku duchownych, którzy odprawili żalobne nabożeństwo za p. *Gioberti*, zostającego jak wiadomo pod klatwą. — W *Tempis* i *Sassari* zniesiono dotychczasowy stan obłączenia. W gminach nieustają agitacye dla wzniesienia pomnika na cześć p. *Gioberti*. (L. k. a.)

Montenegro.

(„S. Dnevnik“ o sprawach czernogórskich.)

O sprawach czernogórskich pisze „S. Dnevnik“ między innymi: Od niejakiego czasu zaczynają się utrzymywać przyjaźne stosunki między Czernogóra i księstwem Serbskiem. Wszakże co do istoty różnią się znacznie kraje obydwa. Serbia jest krajem zamożnym, Montenegro zaś ubogim; z drugiej zaś strony zostaje Serbia jeszcze w zawistości, gdy tymczasem Czernogóra używa zupełnej niepodległości. Czernogórcy wpadają często do Turcyi, i odnoszą nieraz znaczne korzyści. Zazwyczaj ustają te napady w zimie, ale z wiosną znowu się powiatają. Tymczasem zaś chcą się Czernogórcy zaopatrzyć we wszystkie potrzeby wojenne. Omer Basza wydał rozkaz, ażeby także i pograniczni rajawie się uzbroili; rozkaz ten jednak nie osiągnie zapewne wielkiego skutku, zwłaszcza że Albańczykowie wzbraniają się od wszelkiej przystawy rekrutów.

(L. k. a.)

Doniesienia z ostatniej poczty.

Berlin, 17. grudnia, 12. godz. 37 min. w południe. Jego Mość Cesarz przybył tu w towarzystwie Jego Mości Króla o godz. 12 w południe. Wielka masa ludności zebrała się; przyjęcie było serdeczne.

Madryt, 13. grudnia. Słychać, że generał Narvaez ma się udać do Wiednia z poleceniem w sprawie umiętności wojskowych.

Paryż, 17. grudnia. Monitor zbija złośliwie rozsiane pogłoski o zmianie ministrów. Cesarz każe urządzać dla armii kąpiele publiczne.

Turyń, 15. grudnia. Publiczne posiedzenia izby deputowanych odroczone na dni kilka, bowiem utworzono tajne wydziały dla

rozpoznania budżetu ministerium spraw wewnętrznych, a projekta ich mają być tajemnie dyskutowane.

Rzym, 13. grudnia. Konzulta finansów mianowała kilka komitetów, a mianowicie: dla pokrycia niedoboru w r. 1853, dla rozpoznania kilku projektów względem kolei żelaznych i dla spiesznej amortyzacji pieniędzy papierowych. (L. k. a)

Wiadomości handlowe.

(Ceny targowe lwowskie.)

Lwów, 17. grudnia. Na naszym dzisiejszym targu sprzedawano korzec pszenicy po 18r.50k., żyta 14r.50k., jęczmienia 11r.28k., owsa 7r.27k., bieżki 13r.12k., grochu 17r.35k., kartofli 7r.42k. Cetnar siana po 2r.46k., okłotów po 1r.37k. Za sag drzewa bukowego płacono 24r.30k., dębowego 23r., sosnowego 21r.30k. — Kwarta krup pszennych kosztowała 22k., jęczmiennych 11k., jaglanych 17k. Wódki przedniej 50k., szumówki 40k. Funt masła 1r. w. w.

(Ceny targowe w obwodzie Rzeszowskim.)

Rzeszów, 7go grudnia. Na targach w Rzeszowie, Przeworsku, Leżajsku, Rozwadowie i Rudniku sprzedawano w listopadzie w przecięciu korzec pszenicy po 9r.20k.—8r.34k.—9r.50k.—8r.24k.—8r.; żyta 7r.5k.—6r.19k.—7r.12k.—6r.—6r.24k.; jęczmienia 6r.13k.—5r.—6r.24k.—5r.12k.—5r.36k.; owsa 3r.35k.—3r.18k.—4r.26k.—3r.—3r.12k.; bieżki 5r.36k.—5r.18k.—5r.50k.—0—5r.12k.; grochu 9r.6k.—0—0—8r.; bobu w Rzeszowie 12r.; nasienia lnianego w Rzeszowie 3r.50k.; ziemniaków 3r.3k.—2r.36k.—2r.8k.—2r.—1r.36k. Cetnar siana po 1r.20k.—1r.—1r.24k.—1r.40k. Sag drzewa twardego kosztował 6r.20k.—8r.30k.—7r.—4r.—3r., miękkiego 5r.12k.—7r.12k.—5r.—3r.—2r.30k. Za funt mięsa wołowego płacono 3³/₅k.—3¹/₅k.—3²/₅k.—3¹/₅k.—3k. i za garniec okowity 2r.—1r.56k.—2r.8k.—1r.36k.—1r.20k. m. konw.

(Ceny targowe w obwodzie Kołomyjskim.)

Kołomyja, 16. grudnia. Według doniesień handlowych podajemy ceny przeciętne zboża i innych foraliów, jakie były w drugiej połowie listopada na targach w Kołomyi, Sniatynie, Kuttach i Obercynie: korzec pszenicy 5r.58k.—5r.48k.—6r.42k.—6r., żyta 4r.36k.—4r.17k.—4r.50k.—4r.30k., jęczmienia 2r.48k.—2r.48k.—3r.20k.—4r., owsa 2r.22k.—2r.26k.—2r.27k.—2r., bieżki 4r.48k.—0—3r.12k.—4r., kukurudzy 4r.—3r.18k.—4r.2k.—4r., kartofli 3r.24k.—0—2r.—0. Cetnar siana 42k.—48k.—1r.24k.—40k., wełny 95r.—0—30r.—0, nasienia konieca w Kołomyi 40r. Sag drzewa twardego 6r.—9r.12k.—6r.—4r., miękkiego 3r.36k.—0—5r.44k.—0. Funt mięsa wołowego 2²/₅k.—3¹/₅k.—3²/₅k.—3²/₅k. i garniec okowity 1r.40k.—1r.28k.—1r.40k.—1r.20k. m. k.

Kurs lwowski.

Dnia 18—19. grudnia.

	gotówką		towarem	
	złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski	5	14	5	19
Dukat cesarski	5	18	5	22
Półimperyal zł. rosyjski	9	16	9	20
Rubel śr. rosyjski	1	47 ¹ / ₂	1	48 ¹ / ₂
Talar pruski	1	39	1	41
Polski kurant i pięćzłotówk.	1	21	1	22
Galicyjskie listy zastawne za 100 złr.	90	10	90	22

Kurs Hatów zastawnych w gal. stan. Instytucie kredytowym.

Dnia 19. grudnia 1852.

	złr.	kr.
Kupiono prócz kuponów 100 po	—	—
Przedano " " 100 po	—	—
Dawano " " za 100	—	—
Żądano " " za 100	—	—

(Kurs wekslowy wiedeński z 15. grudnia.)

Amsterdam 1. 2. m. 157³/₄ Augsburg 114¹/₄ l. uso. Frankfurt 113³/₄ l. 2. m. Genua — p. 2. m. Hamburg 170 l. 2. r. Liworna 111³/₄ p. 2. m. Londyn 11.9. l. 3. m. Medyolan 113¹/₂ Marsylia 133¹/₄ l. Paryż 133³/₈ l. Bukareszt 242. Konstantynopol — Agio duk. ces. 18¹/₂. Pożyczka z r. 1851 5⁰/₁₀ lit. A. 95¹/₂ lit. B. — Pożyczka z roku 1852 9¹/₂. Lomb. —

(Kurs pieniężny na giełdzie Wied. d. 17. grudnia o pół do 2. po południu.)

Ces. dukatów szeptowanych agio 18³/₈. Ces. dukatów obrączkowych agio 17⁷/₈. Ros. Imperyały 9.10. Srebra agio 13¹/₂ gotówka.

(Kurs giełdy frankfurtskiej z 15. grudnia.)

Metal austr. 5⁰/₁₀ —; 4¹/₂ 73³/₈ Akcje bank. 1386. Sardynskie —. Hiszpańskie 43¹/₂. Wiedeńskie 104. Losy z r. 1824 194¹/₂; 1839 r. 119¹/₂.

(Kurs giełdy berlińskiej z 15. grudnia.)

Dobrowolna pożyczka 5⁰/₁₀ 101³/₈ p. 4¹/₂ z r. 1850 103¹/₄. 4¹/₂ z r. 1852 103¹/₄. Obligacje długu państwa 93⁷/₈. Akcje bank. 109¹/₄ l. Pol. list. zastaw. —; nowe 97¹/₂; Pol 500 l. 91³/₄; 300 l. 159 l. Frydrychsdyry 13¹/₂. Lane złoto za 5 tal. 10³/₄. Austr. banknoty 89¹/₁₂.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 18. grudnia

Hra. Soltykow Idalia, ze Złoczowa. — PP. Padlewski Apolinary, z Czabarówki. — Mysłowski Alfred, z Zubrzea — Stojowski Feliks, z Wolczyniec. — Manziarly Szecepan, z Krakowa. — Skrzyński Władysław, z Bachorza.

Dnia 19. grudnia.

Hr. Tarnowski Tadeusz, z Stojanowa. — PP. Tanski, ces. ros. radzca nadw, z Czerniowiec. — Zagórski Mieczysław, z Wolkowa. — Garapich Władysław, z Cebrowa. — Jastrzębski Alex, z Sambora. — Bystrzanowski Leopold, z Makuniowa.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 18. grudnia.

Hr. Komorowski Ignacy, do Bilki. — Hr. Komorowska Konstancya, do Krakowa. — PP. Lipiński Gustaw Karol, do Urłowa. — Zebrowski Tadeusz, do Derewacza. — Szumlański Tytus, do Tarnowa. — Oberlyński Leopold, do Strobibab.

Dnia 19. grudnia.

P. Lisowski Józef, do Kontów.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 18. i 19. grudnia.

Pora	Barometr w mierze wied. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Średni stan temperatury do g. 6. zr.	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
6 god. zran.	27 9 06	+ 4 ⁰	+ 5,8 ⁰	zachodni ₀	poch. mgła
2 god. pop.	27 8 96	+ 5 ⁰	0 ⁰	połud.-zachodni	" deszcz.
10 god. wie.	27 10 16	+ 3,5 ₀		cicho	"
6 god. zran.	28 0 52	0 ⁰	- 0,4 ⁰	połn.-zachodni ₃	poch. deszcz i śnieg
2 god. pop.	28 2 68	- 0,4 ⁰	- 1 ⁰	zachodni ₂	" ☉
10 god. wie.	28 3 64	- 0,4 ⁰		cicho	"

T E A T R.

Dziś: dramat niem.: „Der Teufel, oder: Die Blinde von Paris.“

Jutro: opera niem.: „Die Hugenotten.“

W przyszłą środę nowa sztuka, niemniej jak nowość literacka w pięknym przekładzie z niemieckiego: „Strażnica Morska“ a na dochód JP. Reimersa. Ku urozmaiceniu przedstawienia przysposobił szanowny Artysta drugą nowość wesołej treści: „Zona Stangreta.“

Na e. k. loteryi we Lwowie wyciągnięto dnia 18. grudnia 1852 roku następujące pięć numerów:

66. 3. 82. 4. 67.

Przyszłe ciągnięcia nastąpią dnia 5. i 22. stycznia 1853.

KRONIKA.

Z pierwszych dni bieżącego miesiąca donoszą nam o dwóch nowych pożarach. — W *Lesienicach* pode Lwowem, włości należącej do Benedyktynek zgorzał folwark i zabudowania gospodarskie, szopy, szpichlerz i gumno z całorocznym zbiorem łącznym i polowym. — Drugi pożar w *Lubienku* w Jasielskiem mniejszy wprowadził, bo tylko zgorzała dworska stodoła z zapasami siana i konieczy, ale co bardziej zastanawia, że właśnie w Jasielskiem tylekrotnie się pożary ponawiają. W małych odstępach czasu już to jest trzeci. To spowodowało Władze zwrócić najsurowsze oko, i nie uwodzić się pozorną przyczyną nieostrożności.

W *Wieniawce* wiosce w kluczu Miłaszowickim tu pode Lwowem dopuściło się kilku z chłopstwa zbrodni sądów doraźnych na złodzieju. Doniesienie powiada: Pod wieczór dnia 1. grudnia przydybali ci i ci wieśniacy *Wieniawcy* niejakiego *Hrynia Nawryłaka* z *Krasowa* w kluczu *Szczyrzedkim*, a mając go w podejrzeniu kra-

dzieży koni, związali mu nogi i ręce, wplekli w koźła, potem pastwili się na nim nie do opisania, najprzód w polu potem noc całą w karczmie, i dopiero nazajutrz gdy się do zwierzechności doniosło, opatrzone męczennika i do głównego szpitalu odwieziono. Na winowajców Władze złożyły sąd najostrzejszy; sprawcy ujęci już odesłani zostali do sądu karnego, wójt pod którego okiem dopuszczono się takiej winy, został natychmiast z urzędu złożony, a karczmarz, iż nie dał znać do zwierzechności, owszem dla złoczyńców miał na zawołanie wódkę, wzięty jest pod straż ścisłą, a przytem złożono najsurowsze śledztwo na wszystkich, którzy na podobne bezprawia wplywać mogli.

Oczekiwany koncert na gitarze JP. *Stanisława Szczebanowskiego*, zapowiadają nam na drugi dzień Świąt Bożego Narodzenia, to jest na 26. b. m. w sali Redutowej około godziny pierwszej z południa.